

Utánzás, engedmények és válság

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 6:5; 5Mózes 12:8; 13:18;
1Királyok 11:1-13; 18; Jeremiás 17:5; Malakiás 3:16 - 4:6

„Az érettkorúaknak pedig kemény eledel való, mint akiknek mivoltuknál fogva gyakorlottak az érzeik a jó és rossz között való különbségtételre” (Zsid 5:14).

William Golding regényíró 1954-ben írta meg *A legyek ura* című elképzelt beszámolóját angol gyerekek egy csoportjáról, akik egy repülőgép-szerencsétlenség következtében egy lakatlan szigeten rekedtek. Golding ezzel a történettel mint egy mai példázattal mutatta be az emberi gonoszságot. Elbeszélését az teszi különösen hatásossá, hogy a lényegében az ártatlanság mintaképeinek tartott gyerekek által érzékeltette, milyen romlott, gonosz, önző és kegyetlen is szíve mélyén az ember.

A keresztények erre természetesen azt mondanák, hogy ugyan mi ebben az újdonság? Hiszen ezt eddig is tudtuk! A kereszténység üzenetében szó van az emberi gonoszságról, bűnről, a Biblia egyértelműen utal erre. Vitathatatlan: a gonoszság rossz, az azonban már kevésbé egyértelmű, hogy „Mi a gonoszság?” Erre nem mindenki felel egyformán.

A héten, miközben tovább foglalkozunk az istentisztelet kérdésével, megvizsgáljuk a gonoszság egy bizonyos fajtáját, ami rettenetes következményeket zúdított Isten népére és általánosságban véve az egész emberiségre. Látni fogjuk, mit okozott az ókori Izráelben, de fel kell tennünk azt a fontos kérdést is, hogy mi magunk mennyire vagyunk rá hajlamosak.

ELTÉRŐ SZEMPONTOK

Mi a közös pont a következő szövegekben: 1Móz 6:5; Jer 17:5; Jn 2:25; Róm 3:9-12? Miért olyan fontos ezt mindig szem előtt tartani? Kultúránkban mi minden feledtetheti ezt az alapvető igazságot?

A Szentírás mindvégig arra figyelmeztet, hogy az emberi szív csalárd, az ember romlott, nem szabad másokat követni, senki nem mentes a gonoszságtól. Jézus kivételével természetesen, aki soha nem követett el bűnt, csak kevés olyan emberről ejt szót a Biblia, akik erkölcsileg tiszták voltak.

Persze nincs is ahhoz szükség a Bibliára, hogy meglássuk, erkölcsileg mennyire megromlott az emberiség. A történelem, az újságok, a hírek, sőt, még az otthonunk, időnként saját szívünk is éppen eléggé bemutatják az erkölcsi meggyengülést. Talán rémítő lehet belegondolni, hogy ha egy olyan tökéletes lény, mint amilyen eredetileg Lucifer volt, a hibátlan, büntelen mennyei környezetben képes volt a gonoszságot választani; ha Ádám és Éva is, akik szintén tökéletesek voltak, az édeni körülmények között a gonoszságot választották, akkor vajon mi a helyzet velünk? Bűnös, megromlott természettel születünk, és ilyen természettel élünk a bűnbe süllyedt, megromlott világban. Nem csoda, hogy számunkra olyan könnyen, természetesen jön a bűn. Beleivódott a génjeinkbe.

Viszont legyünk körültekintőek a „gonoszság” meghatározásakor! Bizonyos dolgok annyira nyilvánvalóan rosszak, hogy mindenki, hívők, hitetlenek egyaránt rossznak bélyegzik. A gonoszság azonban lehet sokkal rejtettebb is. Az, amit a világ vagy a kultúránk, környezetünk helyénvalónak, normálisnak tart, mondván, hogy „ez a szokás”, a Biblia szerint lehet éppen rossz, bűnös, gonoszság!

Hasonlítsuk össze 5Móz 12:8 és 13:18 verseit! Milyen döntő eltérést találunk itt? Miért olyan fontos tisztán látni a különbséget?

Milyen példákat sorolhatunk fel arra, hogy környezetünkben egyes dolgok elfogadottak, bevettek, noha a Biblia egyértelműen elítéli azokat? Még fontosabb, hogy vajon mennyire hatott ránk és gyülekezetünkre a társadalom egésze e kérdéseket illetően? Tehát melyek azok az esetek, amelyeket a Szentírás ugyan határozottan elítél, de a gyülekezet túlságosan könnyen vesz – ami a társadalom közvetlen hatására utal? Beszéljessünk erről a csoportban!

A KOMPROMISSZUM MŰVÉSZETE (ÉS VESZÉLYE)

Mondják, hogy a politika a kompromisszumkötés művészete. A művészet szó ebben az esetben kifejezetten fontos, mivel a kompromisszum lehet az ahhoz folyamodó ember rendkívül burkolt, jelentéktelennek tűnő tette. A jó politikus el tudja érni, hogy mások elfogadják javaslatait, elmozduljanak saját álláspontjuktól, ráadásul sokszor úgy, hogy ezt észre sem veszik. Ebben az összefüggésben nem kérdéses, hogy Sátán a legjobb politikus a világon.

Az egész Bibliában megtaláljuk ezt a rosszat - a megalkuvás hibáját. Nem arról van szó, hogy minden kompromisszum eleve rossz volna. Bizonyos értelemben maga az élet is kompromisszum, viszont akkor válik az emberi gonoszság újabb kifejeződésévé, amikor az ember eltávolodik az Istentől kapott igazságtól, pedig ennél bölcsebbnek kellene lennie.

Például...

Mi történt 1Kir 11:1-13 szakaszában és hogyan? Mi tette Salamon döntéseit annyira rosszá? Hitehagyása hogyan hatott Izráel istentiszteletére, hitére és egész vallási rendszerére? Még ennél is fontosabb, hogy ma milyen tanulságokat szűrhetünk le ebből az epizódból és a kompromisszum egész kérdésköréből?

Ebben a szakaszban talán az a kifejezés árul el a legtöbbet, hogy „*mikor megvénült Salamon, az ő feleségei elhajták az ő szívét az idegen istenek után*” (1Kir 11:4), tehát ez nem egyik napról a másikra történt. A hűséges, buzgó és istenfélő férfi, akit a Bibliából megismerhettünk, nem egy csapásra, hirtelen fordult el az Úrtól, hanem a változás apródonként, hosszú idő elteltével következett be. Egy kis kompromisszum itt, egy kis megalkuvás ott. Minden lépéssel jobban távolodott onnan, ahol lennie kellett volna, amíg megtette azt, ami korábbi éveiben iszonyattal töltötte volna el.

Figyeljük meg azt is, hogyan hatott Salamon megalkuvása Izráel istentiszteletére! Nemzedékek hosszú sorát elérte káros befolyása.

Időnként hallunk olyanokról, akik évekkal ezelőtt elhagyták az Adventista Egyházat, minden kapcsolatot megszakítottak velünk, majd visszatértek, de megdöbbenek a bekövetkezett változásokkal szembesülve a teológia, a szokások és az istentisztelet bizonyos kérdéseiben. Ez nem feltétlenül rossz minden esetben, bizonyos kérdéseket illetően mégis az lehet. Hogyan dönthetünk ebben a kérdésben?

HAMIS ISTENTISZTELET

Királyok első könyve 11. fejezetében Ahija felkereste Salamon szolgáját, Jeroboámot, és azt az üzenetet vitte neki, hogy ő lesz Izráel tíz törzsének a királya (26-31. versek). Ám a próféta azt is félreérthetetlenül elmondta, hogy sikerének feltétele az Isten parancsolataihoz való hűség (37-38. versek). Azonban sajnálatos módon Jeroboám csak azt hallotta meg, ami neki tetszett, arról pedig megfeledkezett, hogy milyen feltételek biztosították volna sikerét. Ugrásra készen állt a lázadás élére (1Kir 12:16-20). Emellett szinte azonnal igyekezett megakadályozni, hogy alattvalói a későbbiekben Jeruzsálembe menjenek áldozni.

Mit tudhatunk meg 1Kir 12:25-27 szakaszából arról, hogy milyen erővel hathat az istentisztelet az ember gondolataira?

Olvassuk el figyelmesen a beszámolót arról, hogyan állított fel Jeroboám egy hamis vallási rendszert, ami a későbbiekben elválasztotta Izráelt az igaz Isten imádatától, amit Jeruzsálemben gyakoroltak (1Kir 12:25-33). Nézzük meg, hogy az új istentiszteleti rendszer mennyiben emlékeztetett az igaz Isten imádatára, miközben szembeszegült Jahve legtöbb egyértelmű parancsával:

- ☞ Elrendelte az áldozatbemutatást, olyan papokat szenteltetett fel, akik nem Lévi törzsből származtak (31-33. vers).
- ☞ Aranyborjúkat készíttetett, hogy azokat imádják (28. vers).
- ☞ Béthelt tette meg az istentisztelet helyéül (29. vers).
- ☞ Dánt is istentiszteleti helynek jelölte ki (29. vers).
- ☞ Egy másik ünnepet rendelt el a sátoros ünnep ellensúlyozására (32. vers).
- ☞ A magaslatokon szentélyeket építtetett (31. vers).

A hamis pénz senkit nem téveszt meg, ha nem úgy néz ki, mint a valódi. Jeroboám is tisztában volt azzal, hogy az általa bevezetett új vallásban is meg kell lennie több megszokott istentiszteleti elemnek. Végeredményben azonban egyértelműen kijelentette az aranyborjúkra mutatva: „*Imhol vannak a te isteneid, óh Izráel, akik téged kihoztak Egyiptomnak földéből*” (28. vers).

Könnyű a mi szemszögünkben visszatekintve azt kérdezni: *Hogyan mehettek bele ilyen nyílt hitehagyásba?* Azzal viszont számolnunk kell, hogy az ember elképesztő módon képes önmagát becsapni (ez része a bűnös, megromlott, emberi természetnek). Tehát áltatjuk magunkat, ha azt hisszük, hogy mi nem vagyunk éppen olyan fogékonyak a rosszra, mint Izráel népe a régmúltban!

ILLÉS ÉS A BAÁL-PRÓFÉTÁK

Az északi országban egyre romlott a helyzet Akháb és Jézabel uralkodása idején, különösen az istentisztelet kérdését illetően. Ez a háttere (lásd 1Királyok 17–19. fejezetei) a híres történetnek, ami Illés és a Baál-papok szembenállásáról szól. Itt láthatjuk igazán, hogy a megalkuvás milyen messzire vitte a népet rossz felé.

Figyeljük meg *Királyok első könyve* 18. fejezetében Illés és a hamis próféták „istentiszteleti stílusa” közötti különbséget! Mi lehet ebből a tanulság számunkra ma? Milyen következtetést vonhatunk le az istentisztelet kérdésével kapcsolatban?

Minden bizonnyal igen látványos jelenet lehetett: Baál-prófétái siránkoztak, sántikáltak, kiabáltak (ki tudja, miféle zene kísérte szertartásukat?), prófétáltak, még meg is vagdalták magukat, Baál tiszteletére saját vérüket is kiserkentették. Valószínűleg felfokozott érzelmi állapotba kerültek, hitük és istenük védelmében előntötte őket a nagy buzgóság, szenvedély. Ezzel a buzgalommal, szenvedéllyel akarták tanúsítani hitük őszinteségét. Ma is vannak olyan keresztény istentiszteletek, amelyek valami hasonló érzést váltanak ki: erős érzelmi megnyilvánulás, emelkedett hangulat, nagy zaj. Természetesen nem akarjuk, hogy istentiszteletünk olyan legyen, mint egy temetés, ugyanakkor azt sem szeretnénk, ha gyülekezeti alkalmaink a Kármel-hegyi Baál-papokra emlékeztetnének. Némelyek úgy gondolják, hogy minél nagyobb zajt csapnak, minél hangosabb a zene, minél felfokozottabb az izgalmi állapot, annál jobb az istentisztelet. Pedig egyáltalán nem ez az áhítat lényege! E történetnek talán a legfontosabb tanulsága, hogy az istentisztelet középpontjában feltétlenül az Úrnak, a Teremtőnek kell állnia. Az igazi istentiszteletnek Isten Igéjében kell gyökereznie, a hívő figyelmét az Úrra és történelmi tetteire irányítva. A Baál-papok zagyva zsvajával ellentétben Illés csupán egyszerű imádságot mondott: „*Hallgass meg engem, Uram, hallgass meg engem, hogy tudja meg e nép, hogy te, az Úr vagy az Isten*” (37. vers). Illés nem adott elő „show műsort”. Egyszerűen imádatlál állt meg az igaz Isten előtt, és nem volt hajlandó egyetlen hamis istent sem imádni, bármilyen formában is jelentkezzen.

Istentiszteletünknek mindig azzal a kérdéssel kell szembesítenie a hívőket, amit Illés is megkérdezett az izraelitáktól: „*Meddig sántikáltok kétfelé? Ha az Úr az Isten, kövessétek őt; ha pedig Baál, kövessétek azt*” (21. vers). Istentiszteleti szolgálatainknak arra kell készítenie, hogy megvizsgáljuk a szívünket és megtudjuk, vajon őszinte szeretetünk, hódolatunk merre irányul: az Úr vagy valami más felé?

AZ ILLÉSI ÜZENET

„És megtértek és meglátjátok, hogy különbség van az igaz és a gonosz között, az Isten szolgája között és aközött, aki nem szolgálja őt” (Mal 3:18).

Az egész drámai jelenetnek, Illés és a százötven Baál-prófeta Kármel-hegyi szembenállásának a nép szempontjából végeredményben egy kérdés volt a lényege: *„Meddig sántikáltok kétfelé? Ha az Úr az Isten, kövessétek őt; ha pedig Baál, kövessétek azt”* (1Kir 18:21). Valóban sajtáságos volt az adott helyzet, ám minden egyes embernek válaszolnia kell a kérdésre: Az igaz Istent imádom és követem vagy nem? Csak egy darabig lehet „kétfelé sántikálni”, előbb-utóbb mindenki valamelyik oldalra áll.

Az idők végén, amikor lezárul a nagy küzdelem, igazán meglátszik majd az örök különbség az emberek két tábora között: *„az Isten szolgája között és aközött, aki nem szolgálja őt”* (Mal 3:18). Jézus kereken, egyértelműen megmondta: *„Aki velem nincs, ellenem van; és aki velem nem takar, tékozol”* (Lk 11:23). Fogalmazhatott volna ennél világosabban?

Olvassuk el Mal 3:16 – 4:6 szakaszát, és közben gondoljunk Illés történetére a Kármel-hegyen! Mire hívja fel a figyelmünket itt az Úr? Hogyan értsük „Illés üzenetét” az utolsó idők eseményeinek és az istentisztelet kérdésének összefüggésében (lásd Jel 14:7-12)?

Jézus „Illésnek” nevezte Keresztelő Jánost (Mt 17:11-13), aki üzenetében reformációra, bűnbánatra és engedelmességre szólított. Malakiás szintén egyértelműen leírta, hogy a bűn és a gonoszság vége előtt még eljön „Illés” (Mal 4:1, 5). A *jelenések könyve* az utolsó nemzedéknek hirdeti a figyelmeztető üzenetet, engedelmességre és a Teremtő Isten imádatára szólít. Mint Illésnek a Kármel hegyén, az embereknek ma is igen drámai módon kell meghozniuk életük legfontosabb döntését, ami valóban örökre szóló következményeket von maga után. Viszont még a legvégső események kibontakozása előtt hozhatunk olyan napi döntéseket, amelyek felkészítenek arra, hogy képesek legyünk az Úr oldalára állni, amikor tetőfokára hág a jó és a gonosz küzdelme a nemzetek között.

Gondoljunk napi döntéseinkre (talán az elmúlt 5 napban), akár a legjelentéktelenebb dolgokkal kapcsolatban (lásd Lk 16:10)! E választásainkból (és a döntéseink mögött meghúzódó kompromisszumokból) ítélve, vajon a két oldal közül melyiket választjuk? Beszéljessünk arról, hogy mi minden következik a választásunkból!

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Proféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó. „Jeroboám”; „A nemzeti hitehagyás”; „A tisbei Illés”; Szigorú dorgálás”; „Kármel” című fejezetei.

„Napjaink hitehagyása hasonló ahhoz, ami a próféta korát jellemezte Izráelben... Istennek sok ezer gyermeke van, akik nem hajtottak térdet a Baál előtt... Sokan, akikért Isten Lelke még mindig küzd, tudatlanságból imádják a Baált” (i. m. 108. o.).

A. W. Tozer, ismert XX. századi igehirdető (1963-ban halt meg), prédikációiban gyakran óvott „a szórakoztatás istene” imádatától. Leszögezte, hogy bármennyire próbálkoznak is az egyházak, nem kelhetnek versenyre a világi szórakoztatással. Tozer úgy fogalmazott, hogy nem a szórakoztatás, hanem Jézus Krisztus keresztyje vonzza az embereket Krisztushoz. (Lásd A. W. Tozer: *Tozer on Worship and Entertainment*. James L. Snyder válogatása. Camp Hill, Penn., 1997, Wing Spread Publishers. 108-109. o.)

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. A csoportban beszélgetünk a vasárnapi kérdésre adott válaszukról! A társadalom mai erkölcsi felfogása mennyiben hatott gyülekezetünk nézeteire?
2. A Baál-kultuszra utaló leírás azt sejteti, hogy nagy szerepe volt benne a látványnak, a szórakoztatásnak. Ez is magyarázhatja népszerűségét. Mit tehetünk azért, hogy istentiszteleteink meghatározó eleme az Isten iránti nagy tisztelet és csodálat legyen, és ne bátorítsuk azt, aki csupán szórakoztatást vár?
3. Hogyan változott a Hetednap Adventista Egyház az elmúlt 20 évben? Mi az, amit jónak mondhatunk, és mi az, ami kevésbé számít annak? Ha lesz még 20 évünk, vajon akkor milyen lesz egyházunk? Próbáljuk meg elképzelni helyi gyülekezetünk akkori istentiszteletét!
4. Gondoljunk bele, hogy milyen hirtelen zuhant hitehagyásba Izráel népe! Persze ez sem egyik napról a másikra történt. Az ördög mindenképpen türelmes. Hogyan védekezhetünk egyénileg és közösségekben is az ellen, hogy lassan, de biztosan mi is azon az úton haladjunk, mint egykor Izráel?

PÁSKULYNÉ KOVÁCS ERZSÉBET: NEM ELÉG

Mint ahogy ma újra ennem kell,
a tegnapi nem elég mára;
a lelkemnek is új imádság kell,
új támasz a kapaszkodásra.
Mindig jön valami közbe,
ami kész kizökkenteni,
a lelkem imádság-tartályát
igyekszik felborítani.
A tegnapi imádság ereje
gyengül, mint Napnak a fénye
estefelé, alkonyat táján,
vagy ha felhő kúszik eléje.
- Virradat legyen minden nap!
Lelkünknek hajnalhasadása!
Friss vággyal, erővel, kívánsággal
telve boruljunk újra imádságra!
Mert a tegnapi - mára nem elég!
Isten ma is vár, hív, keres!
És megkopott lelki napfénnel
a Világ Ura elé nem mehetsz.